

‘Voor informatiestromen Wvggz ligt tijdelijk noodplan klaar’

Per 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz (Wvggz) in. Daarvoor moeten nog wel een aantal hobbels genomen worden. Zo ligt er een tijdelijk noodplan klaar voor de informatiestromen. Herma van der Wal, voorzitter raad van bestuur bij Dimence Groep en namens GGZ Nederland betrokken bij de Wvggz: ‘We hebben met z’n allen hard gewerkt aan een wet die nadruk legt op behandeling met inbreng van iedereen.’

0

Van der Wal begon in de jaren '90 haar carrière als psychiater. ‘In die tijd maakte ik de overgang mee van de krankzinnigenwet naar de Wet Bopz. Dat was al een enorme verbetering en sloot veel beter aan op de

ontwikkeling van de zorg voor psychiatrische patiënten'. De huidige Wvvgz ondersteunt de manier waarop psychiatrie tegenwoordig uitgeoefend wordt nog beter. 'De afgelopen eeuw heeft de psychiatrie een enorme beweging gemaakt, zeker als het gaat over gedwongen zorg. Dat was jarenlang een kwestie voor de psychiater en de rechter. De Wvvgz maakt het overwegen van gedwongen zorg een verantwoordelijkheid voor een veel breder palet aan partijen'.

Taak van de samenleving

GGZ Nederland, de VNG, het OM, MIND, de Nvvp, iedereen is volgens Van der Wal intensief betrokken geweest bij de totstandkoming van de wet. Werkgroepen hebben zich gebogen over diverse vraagstukken. Psychiaters, geneesheer-directeuren, bestuurders en patiënten zijn bevraagd. Van der Wal: 'De wet vraagt om een wederkerigheid tussen samenleving en patiënt. Het verplicht de samenleving om iets te doen met mensen die 'gek' doen, in plaats van ze alleen te laten opnemen.' En dat is volgens de bestuursvoorzitter een groot goed.

Kleine groep

'Mensen met een psychische stoornis hebben vaak geen ziektebesef. Toch wil je deze mensen een behandelperspectief bieden om beter te worden. De Wvvgz biedt duidelijke kaders om de juiste zorg op de juiste plek toe te passen'. Dat kan dus in sommige gevallen een dwangmaatregel of opname zijn. Van der Wal: 'We moeten hierbij niet vergeten hoe klein de groep patiënten is waarop verplichte zorg wordt toegepast. Ik schat dat ongeveer 5 procent van de mensen die jaarlijks met de ggz in aanraking komt, te maken krijgt met een of meer dwangmaatregelen. Tegelijkertijd is dit wel een groep die veel tijd en aandacht vereist van de zorgverleners'.

Hype rond verward gedrag

De maatschappelijke discussie over personen met verward gedrag werd enorm aangewakkerd door de moord op oud-minister Els Borst. Van der Wal: 'Ik zou bijna willen spreken over een 'hype'. Nog los van het feit dat de politie anders is gaan registreren en daardoor de cijfers omhoog zijn gegaan, is er bij slechts 30 procent van de mensen die onder deze meldingen valt sprake van een psychiatrische stoornis. Van die dertig procent is een groot deel al ergens in de zorg bekend. Dan blijft er nog een percentage dat door een melding in beeld komt en vrijwillig zorg toelaat. Er blijft maar een hele kleine groep over waar dwangmaatregelen overwogen kunnen worden.'

Meldingen over mensen met dementie

Van der Wal ziet het aantal mensen dat te maken heeft met psychiatrische problematiek ook niet stijgen. 'Die 5 procent waar verplichte ggz een uitkomst kan bieden, is vrij stabiel. Binnen de Dimence groep zien wij daarin geen stijging de afgelopen jaren.' Wel verwacht de bestuursvoorzitter dat er steeds meer meldingen gedaan zullen worden vanwege zorgen over mensen met dementie. 'In de samenleving zie ik steeds meer een handelingsverlegenheid ontstaan om mensen die verward ogen, te helpen. De discussie over personen met verward gedrag, die vaak vanuit het kader van veiligheid wordt gevoerd, helpt hier niet in mee.' Binnen de kaders van de Wvvggz gaat de gemeente een belangrijke taak hebben om bij meldingen dwang of alternatieven van zorg of ondersteuning te overwegen, in overleg met betrokkenen zoals naasten, hulpverleners en een onafhankelijk geneesheer-directeur.

Uitwisseling van gegevens

Nu meer spelers betrokken worden bij de overweging iemand een dwangmaatregel op te leggen, zal er over en weer meer informatie gedeeld moeten worden. Namens GGZ Nederland zit de bestuursvoorzitter in de Bestuurlijke Keten Raad (BKR), waarin alle betrokken partijen vertegenwoordigd worden. 'Met de BKR buigen we ons met alle betrokken vertegenwoordigers over het misschien wel grootste vraagstuk bij de implementatie: hoe kunnen gegevens op de meest efficiënte en veilige manier tussen de verschillende betrokken sectoren gedeeld worden? Dat is een ingewikkeld proces dat heel zorgvuldig plaats moet vinden', zo stelt Van der Wal. 'Het allerbelangrijkste is hiervoor een goed ict-systeem op te zetten. Elke speler werkt met zijn eigen systeem om gegevens uit te wisselen en op te slaan. Dat maakt het ingewikkeld. Om al die systemen bij elkaar te krijgen, hebben we ook de inzet nodig van de verschillende ict-leveranciers.'

Tijdelijke noodoplossing

Hoewel iedereen hard werkt aan een zogeheten 'koppelpunt' om de informatiestromen in goede banen te leiden, ligt er ook een tijdelijk noodplan klaar. 'Voordat we met een nieuw systeem aan de slag kunnen, willen we hiermee hebben kunnen testen. De verwachting is dat het pas gereed is tegen de zomer van 2020. Tot die tijd zullen we gebruik maken van versleutelde mail', aldus Van der Wal. Hoewel VWS per 1 januari geen opdrachtgever meer is van de BKR, hebben de betrokken partijen besloten om samen te blijven optrekken op het vraagstuk 'informatie uitwisseling', totdat het koppelpunt er is. Dit illustreert de betrokkenheid en gevoelde verantwoordelijkheid van alle partijen, ook na 1 januari aanstaande.

Financiering indirecte uren

De aanpak vanuit het kader van de Wvvggz vraagt om overleg en contact met andere partijen en betrokkenen in de omgeving van de cliënt. Van der Wal: 'De financiering voor deze 'indirecte' uren is nog niet eenduidig belegd. Vooral in het geval van een verkennend onderzoek rond een melding is dat ingewikkeld, omdat het dan nog onduidelijk is, of de persoon in kwestie hulp gaat krijgen, waar en in welke vorm en vooral wie deze uren gaat financieren.'

Tekort aan psychiaters

Ook zal nog goed gekeken moeten worden naar de bezetting. 'Er zijn naar verwachting zo'n 130 extra psychiaters nodig. Die zijn er niet, er is al een tekort zonder invoering van deze wet. Als de beschikbare psychiaters meer tijd gaan steken in deze 5 procent van de patiënten, zullen op veel andere plekken wachtlijsten ontstaan. Het is dus essentieel dat goed gekeken wordt wat door andere sectoren opgepakt kan worden'. Psychiaters verwachten overigens ook dat de binnen de Wvvggz ingestelde klachtencommissies gaan zorgen voor meer klachten, waaraan zij veel tijd kwijt gaan zijn. Daarnaast wordt niet reikhalzend uitgekeken naar een toename van de registratielast als gevolg van deze wet.

Hoop op ruimte om te leren

Van der Wal: 'Het wordt afwachten of het storm gaat lopen met meldingen van burgers en aanvragen voor verplichte ggz. We zullen zoveel mogelijk met elkaar moeten optrekken om tot het juiste zorgaanbod te komen. Het eerste jaar zal een leercurve hebben en in de ene regio zal de samenwerking beter gaan dan in de andere. Maar, er is veel commitment van alle betrokken partijen, zowel bij de totstandkoming, als de implementatie van de wet. We hopen dat de Inspectie net als bij de Wet

Zorg en Dwang de ruimte geeft om te leren en zo gaandeweg te verbeteren'.